

**UCHWAŁA Nr XXVIII/321/14
RADY POWIATU MIŃSKIEGO
z dnia 25 czerwca 2014 r.**

**w sprawie uchwalenia „Programu Opieki nad Zabytkami
dla Powiatu Mińskiego na lata 2014-2018”**

Na podstawie art. 87 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. nr 162, poz. 1568 z późn. zm.), w związku z art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.), po uzyskaniu pozytywnej opinii Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Warszawie, uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Program Opieki nad Zabytkami dla Powiatu Mińskiego na lata 2014-2018” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU**

Mirosław Krusiewicz

PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA POWIATU MIŃSKIEGO NA LATA 2014-2018

Opracowanie:
Starostwo Powiatowe w Mińsku Mazowieckim
Wydział Oświaty i Promocji
05-300 Mińsk Mazowiecki, ul. Kościuszki 3
tel.: 025/ 759-87-08; e-mail: promocja@powiatminski.pl

WSTĘP

Podstawą opracowania "Programu opieki nad zabytkami dla powiatu mińskiego na lata 2014 - 2018", jest ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 87 ust. 1 ww. ustawy: „Zarząd województwa, powiatu lub wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na okres 4 lat odpowiednio wojewódzki, powiatowy lub gminny program opieki nad zabytkami”. Program opieki nad zabytkami przyjmuje Rada Powiatu, po uprzednim uzyskaniu opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Program podlega publikacji w Wojewódzkim Dzienniku Urzędowym. Sprawozdanie z realizacji programów sporządza co dwa lata Zarząd Powiatu i przedstawia je Radzie Powiatu.

Art. 87 ust. 1 cytowanej ustawy definiuje cele programów opieki nad zabytkami. Do celów tych zalicza się:

1. włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju,
2. uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej,
3. zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
4. wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
5. podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami,
6. określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków,
7. podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Zgodnie z cytowaną ustawą, podstawą do sporządzenia programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy jest ewidencja zabytków. Ustawa nie zobowiązuje powiatu do tworzenia ewidencji zabytków. Obowiązek taki mają gminy oraz Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Niniejszy program określa kierunki działań i zadania, które zostaną podjęte w zakresie opieki nad zabytkami na terenie powiatu mińskiego w latach 2014-2018.

I. Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce

Zgodnie z art. 5, art. 6 ust. 1 i art. 86 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej ochrona zabytków jest obowiązkiem państwa i każdego obywatela. W polskim prawie zagadnienia związane z zabytkami regulują następujące akty prawne:

Ustawy:

- 1) Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.),
- 2) Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2013 r. poz. 595 z późn.zm),
- 3) Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651),
- 4) Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2013 r., poz. 1409),
- 5) Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2012 r., poz. 647),
- 6) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z z 2013 r. poz. 1232),
- 7) Ustawa z dnia 21 stycznia 1988 r. o Radzie Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa (Dz. U. z 1988 r. nr 2 poz. 2 z późn. zm.).

Rozporządzenia:

- 1) Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 9 lutego 2004 r. w sprawie wzoru znaku informacyjnego umieszczanego na zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków (Dz. U. z 2004 r. Nr 30, poz. 259),
- 2) Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 1 kwietnia 2004 r. w sprawie nagród za odkrycie lub znalezienie zabytków archeologicznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 71, poz. 650),
- 3) Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 19 kwietnia 2004 r. w sprawie wywozu zabytków i przedmiotów o cechach zabytków za granicę (Dz. U. z 2011 r. nr 89, poz. 510),
- 4) Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie odznaki "Za opiekę nad zabytkami" (Dz. U. z 2004 r. Nr 124, poz. 1304),
- 5) Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 14 maja 2004 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2011 r. Nr 113, poz. 661),

- 6) Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 9 czerwca 2004 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich i badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych (Dz. U. z 2011 r. nr 165, poz. 987),
- 7) Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2004 r. Nr 212, poz. 2153),
- 8) Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 6 czerwca 2005 r. w sprawie udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dz. U. z 2005 r. Nr 112, poz. 940 z późn. zm.).

II. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego w powiecie mińskim

Niniejszy program powstał w relacji do następujących dokumentów o zasięgu ogólnokrajowym, wojewódzkim oraz lokalnym (gminnym):

1) na poziomie ogólnokrajowym

- a) Koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju (Uchwała nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie przyjęcia koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, zawierającej wizję przestrzennego zagospodarowania Polski do 20130 r. w relacji do elementu 3.2.3 o treści: „Polska przestrzeń, zachowując bogactwo walorów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego jest rozpoznawalna”
- b) „Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020 (Program Operacyjny 10.2 „Dziedzictwo Kultury” oraz Program Operacyjny 10.11 „Rozwój inicjatyw lokalnych”
- c) projekt uchwały Rady Mnistrów z dnia 3 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Ochrony Zabytków.

2) na poziomie wojewódzkim

Najistotniejszym dokumentem mającym wpływ na program opieki nad zabytkami powiatu mińskiego na tym poziomie jest Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami (na lata 2012-2015), przyjęty Uchwałą Nr 42/12 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 12 marca 2012 r. którego celem strategicznym jest zachowanie regionalnej przestrzeni kulturowej i kultywowanie tradycji jako podstawa budowania tożsamości kulturowej regionu i kształtowania postaw

społecznych w sferze opieki nad zabytkami oraz wykorzystania dziedzictwa dla rozwoju regionu.

3) na poziomie gminnym

Wg stanu na dzień 1 marca 2014 r. w powiecie mińskim ochronę zabytków na poziomie gmin zapewniają: gminne ewidencje zabytków, gminne programy opieki nad zabytkami oraz inne dokumenty o charakterze planistycznym, w tym: plany zagospodarowania przestrzennego, studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, plany odnowy i rewitalizacji poszczególnych obszarów.

GMINA CEGŁÓW

Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego objęta jest część miejscowości Cegłów (uchwała nr XVII/96/04 Rady Gminy Cegłów z dnia 27 maja 2004 r. zmieniona uchwałą Nr XIII/64/07 z dnia 29 listopada 2007 r.).

Gminna Ewidencja Zabytków została opracowana i zaopiniowana przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w 2009 r.

GMINA DĘBE WIELKIE

Miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego objęta jest miejscowość Dębe Wielkie (uchwała Nr X/38/03 z dnia 29.08.2003 r. w sprawie miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miejscowości Dębe Wielkie, uchwała nr XIV/58/2007 z dnia 26.11.2010 r. w sprawie zmiany części miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miejscowości gminnej Dębe Wielkie pod stacją uzdatniania wody, uchwała nr XXII/89/2008 Rady Gminy Dębe Wielkie z dnia 30.05.2008 r. w sprawie zmiany części miejscowego planu zagospodarowania miejscowości gminnej Dębe Wielkie) oraz miejscowość Kąty Goździejewskie - uchwała Nr SR.XXX.0007.220.2013 z dnia 26.03.2013 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działek położonych w północno-zachodniej części miejscowości Kąty Goździejewskie. Gmina posiada studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, przyjęte uchwałą Nr XLIII/211/2009 z dnia 29 grudnia 2009 r. Funkcjonują także plany odnowy miejscowości: Dębe Wielkie (Uchwała Nr XXXVI/179/2009 z dnia 30.06.2009 r. zmodyfikowana uchwałą Nr ZO.VII.0007.39.2011; Olesin (uchwała Nr XLVI/231/2010 z dnia 29.03.2010 r.), Ruda (uchwała Nr XLVI/231/2010 z dnia 27.05.2010 r.), Chrośla (Nr XXXII/0007/234/2010 z dnia 23.05.2013 r.)

Gminna Ewidencja Zabytków została uzgodniona z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w dniu 15.02.2013 r.

GMINA DOBRE

Miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego objęte są części miejscowości Dobre (uchwała nr XI/96/03 z dnia 27.11.2003 r. oraz uchwała nr XXVI/195/05 z dnia 25.05.2005 r.). Gmina posiada również plan odnowy miejscowości Dobre (uchwała nr XX/160/12 z dnia 21.11.2012 r.), strategię zrównoważonego rozwoju do roku 2020 (uchwała nr XI/60/07 z dnia 29.11.2007 r.) oraz wieloletni plan inwestycyjny do 2015 r. (uchwała Nr XI/61/07 z dnia 29.11.2007 r.). Plany odnowy miejscowości zostały opracowane także dla miejscowości: Czarnogłów (uchwała nr XX/143/09 z dnia

28.04.2009 r.), Rudzienko (uchwała nr XXII/205/13 z dnia 15.05.2013 r.), Poręby Nowe (uchwała XXXII/204/13 z dnia 15.05.2013 r.) oraz Młęcin (uchwała XXII/206/13 z dnia 15.05.2013 r.).

Gminna Ewidencja Zabytków została opracowana i oczekuje na uzgodnienie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

GMINA I MIASTO HALINÓW

Miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego objęte jest 100% powierzchni gminy Halinów. Obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (uchwała nr XXXVIII/333/10 z dnia 11 marca 2010 r.)

Gminna Ewidencja Zabytków została opracowana i oczekuje na uzgodnienie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

GMINA JAKUBÓW

Miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego objęto wsi Jędrzejów Nowy i Jędrzejów Stary (uchwała Nr XXIV/127/04 z dnia 18.11.2004 r.), część wsi Mistów (uchwała Nr VI/29/99 z dnia 11.02. 1999 r.) oraz części wsi: Ludwinów, Tymoteuszew i Wola Polska (uchwała nr XIV/82/08 z dnia 25.01.2008 r.). Ponadto funkcjonują uchwały: nr XXIX/138/01 z dnia 24 maja 2001 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Jakubów – zbiornik retencyjny „Olechów” oraz uchwała nr XXXVI/215/2013 z dnia 30.12.2013 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla inwestycji celu publicznego pn. „Budowa napowietrznej linii 400kV Miłosna - Siedlce Ujrzanów w części miejscowości: Ludwinów, Tymoteuszew, Łaziska, Szczytnik, Rządza, Góry, Budy Kumińskie.

Gminna Ewidencja Zabytków została opracowana i oczekuje na uzgodnienie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

GMINA I MIASTO KAŁUSZYN

Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego objęty jest obszar miasta Kałuszyn (uchwała nr XVI/106/2012 z dnia 24.10.2012 r.). Gmina nie posiada innych aktualnych dokumentów planistycznych, których zapisy odnoszą się do kwestii związanych z ochroną i opieką nad zabytkami.

Gminna Ewidencja Zabytków została uzgodniona z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w dniu 27.07.2012 r.

GMINA LATOWICZ

Gmina nie posiada aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego. Funkcjonuje Plan Odnowy Miejscowości Latowicz, przyjęty uchwałą nr XIX/102/2008 z dnia 9.07.2008 r. zmieniony uchwałami nr XXIV/139/2009 z dnia 26.02.2009 r., nr XVII/157/2009 z dnia 22.09.2009 r., nr XXXVIII/211/2010 z dnia 10.01.2010 r. oraz nr XVII/117/12 z dnia 30.10.2012 r.

Gmina planuje przystąpić do opracowania Gminnej Ewidencji Zabytków w 2014 r.

MIASTO MIŃSK MAZOWIECKI

Miasto posiada plan zagospodarowania przestrzennego, przyjęty uchwałą Rady Miasta Mińsk Mazowiecki nr XX/223/2004 z dnia 19 lipca 2004 r., zmienioną uchwałami: nr XV/105/07 z dnia 20.12.2007 r., nr XXXVII/310/09 z dnia 29.12.2009 r., nr XLII/366/10 z dnia 20.09.2010 r. (zmieniona uchwałą nr XLIV/421/10 z dnia 20.09.2010 r.), nr XII/92/11 z dnia 24.10.2011 r., XVI/139/12 z dnia 13.02.2012 r., nr XIX/166/12 z dnia 29.05.2012 r., nr XXVI/264/13 z dnia 14.01.2013 r. Miasto posiada również studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (uchwała Nr XII/122/99 z dnia 22.11.1999 r.), strategię rozwoju do 2020 roku (uchwała nr XX/225/04 z dnia 19.07.2004 r.) oraz lokalny program rewitalizacji na lata 2007 – 2015 (uchwała nr X/78/07 z dnia 27.08.2010 r.)

Gminna Ewidencja Zabytków została zatwierdzona zarządzeniem nr 772/183/13 Burmistrza Miasta Mińsk Mazowiecki z dnia 13.08.2013 r.

GMINA MIŃSK MAZOWIECKI

W gminie Mińsk Mazowiecki obowiązują następujące plany zagospodarowania przestrzennego:

- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Mińsk Mazowiecki, przyjęta uchwałą nr VI/42/1999 z dnia 3.03.1999 r.,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obrębów wsi Arynów i Królewiec w Gminie Mińsk Mazowiecki przyjęty uchwałą nr XX/406/04 z dnia 16.08.2004 r.,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obrębów wsi Brzóz, Żuków, Borek Miński, Dłużka w Gminie Mińsk Mazowiecki przyjęty uchwałą nr XX/409/04 z dnia 16.08.2004 r.,
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Mińsk Mazowiecki – cz. wsi: Budy Barczackie, Barcząca, Zakole Wiktorowo, Stare Zakole przyjęta uchwałą Nr XXXII/277/02 z dnia 25.02.2002 r., zmieniona uchwałą nr XX/410/04 z dnia 16.02.2004 r.,
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Mińsk Mazowiecki – cz. wsi Chmielew i Mikanów przyjęta uchwałą nr XXXII/275/02 z dnia 25.02.2002 r., zmieniona uchwałą nr XX/410/04 Rady Gminy Mińsk Mazowiecki z dnia 16.08.2004 r.,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obrębów wsi Cielechowizna, Chochół, Huta Mińska, Marianka, Tartak, Prusy oraz Gliniak w Gminie Mińsk Mazowiecki przyjęty uchwałą nr XVIII/262/04 z dnia 27.05.2004 r.,
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Mińsk Mazowiecki – wsi Dziekowizna i cz. wsi Anielew, Budy Janowskie, Janów, Ignaców przyjęta uchwałą nr XXXII/276/02 z dnia 25.02.2002 roku, zmieniona uchwałą Nr XX/410/04 z dnia 16.08.2004 r.,
- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Mińsk Mazowiecki cz. wsi Stojadła i cz. wsi Gamratka przyjęta uchwałą nr XXXIII/290/02 z dnia 29.04.2002 roku,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obrębów wsi Józefów, Grębiszew, Maliszew, Kluki, Wólka Iłowiecka, Iłowiec oraz Grabina w Gminie Mińsk Mazowiecki przyjęty uchwałą Nr XVIII/261/04 z dnia 27.05.2004 r.,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obrębów wsi Karolina, Wólka Mińska w Gminie Mińsk Mazowiecki przyjęty uchwałą nr XX/408/04 z dnia 16.08.2004 r.,

- zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Mińsk Mazowiecki – wsi Kolonia Janów i część wsi: Osiny, Nowe Osiny i Targówka przyjęta uchwałą nr XXXIII/291/02 Rady z dnia 29.04.2002 r., zmieniona uchwałą nr XX/410/04 z dnia 16.08.2004 r.
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obrębów wsi Stara Niedziałka i Niedziałka Druga w Gminie Mińsk Mazowiecki przyjęty uchwałą nr XX/405/04 z dnia 16.08.2004 r.,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla miejscowości Stojadła w Gminie Mińsk Mazowiecki przyjęty uchwałą nr XXXVII/195/2010 z dnia 20.08.2010 r.,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Mińsk Mazowiecki w części wsi Osiny dla działek nr 105/3 - 105/17 i 109/3 - 109/25 przyjęty uchwałą nr XXXI/482/05 z dnia 16.11.2005 r.,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obrębów wsi Stara Niedziałka i Niedziałka Druga – ETAP II w Gminie Mińsk Mazowiecki przyjęty uchwałą nr XXI/418/04 z dnia 18.11.2004 r.,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obrębów wsi Zamienie, Podrudzie w Gminie Mińsk Mazowiecki przyjęty uchwałą nr XX/407/04 z dnia 16.08.2004 r.,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Mińsk Mazowiecki w części wsi Gliniak – połączenie ul. Siennickiej i ul. Langiewicza przyjęty uchwałą nr XXXIX/540/06 z dnia 26.10.2006 r.,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Mińsk Mazowiecki w części wsi Nowe Osiny dla działek nr 326/8, 326/9, 326/10 przyjęty uchwałą nr XXXI/481/05 z dnia 16.11.2005 r.,
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Mińsk Mazowiecki w części wsi Gliniak – poszerzenie ul. Chochołowskiej, przyjęty uchwałą nr XXXIX/539/06 z dnia 26.11.2006 r.,

Obowiązuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjęte Uchwałą Nr XXVI/141//09 dnia 12.08.2009 r.

Gminna Ewidencja zabytków została uzgodniona z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w dniu 03.12.2009 r.

GMINA i MIASTO MROZY

Posiada aktualny miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla całego obszaru, zatwierdzony uchwałą nr XX/105/04 z dnia 18.05.2004 r. W 2014 r. trwa procedura zmiany planu dla 8 obrębów z terenu gminy.

Gminna Ewidencja Zabytków została opracowana i oczekuje na uzgodnienie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

GMINA SIENNICA

Obowiązujące plany zagospodarowania przestrzennego w gminie Siennica to:

- uchwała nr V/43/99 z dnia 25.02.1999 r. w sprawie uchwalenia zmian w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego gminy Siennica,
- uchwała nr VIII/58/99 z dnia 27.05.1999 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Siennica – tereny zabudowy mieszkaniowej we wsi Stara Wieś,

- uchwała nr VIII/59/99 z dnia 27.05.1999 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Siennica – teren zabudowy usługowej we wsi Kąty,
- uchwała nr XI/87/99 z dnia 28.12.1999 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Siennica w części dotyczącej wsi Siennica,
- uchwała nr VII/62/2003 z dnia 28.08.2003 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Siennica.

Ponadto Gmina posiada Strategię Zrównoważonego Rozwoju do 2020 r. (uchwała nr XIV/101/08 z dnia 29 maja 2008 r.), oraz Program Rozwoju Lokalnego Gminy Siennica (uchwała nr XIV/94/04 z dnia 8 lipca 2004 r.),

Gminna Ewidencja zabytków została uzgodniona z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w dniu 24.04.2012 r.

GMINA STANISŁAWÓW

Planami zagospodarowania przestrzennego mającymi wpływ na ochronę zabytków na terenie gminy Stanisławów są:

- uchwała nr XXVIII/148/20013 z dnia 30.08.2013 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod linię 400 kV Miłosna – Siedlce Ujrzanów dla części wsi Wólka Wybraniecka, Suchowizna, Wólka Czarnińska, Szymankowszczyzna, Czarna, Porąb, gmina Stanisławów,
- uchwała Nr XXIV/130/2013 z dnia 16.04.2013 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod stację elektroenergetyczną 400kV Stanisławów z wprowadzeniami obejmującymi istniejącą linię 220 kV oraz istniejące i projektowane linie 400kV dla części wsi Wólka Czarnińska, Porąb, Stanisławów, gmina Stanisławów,
- uchwała nr XXXVI/237/06 z dnia 14.09.2006 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Pustelnik, gmina Stanisławów,
- uchwała nr XXXVI/238/06 z dnia 14.09.2006 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Ładzyń, gmina Stanisławów.

Ponadto funkcjonuje kilkanaście fragmentów planu zagospodarowania przestrzennego uchwalanych na indywidualne wnioski od 2000 r. dla Stanisławowa oraz kilku innych wsi.

Uchwałą nr XXIV/129/2013 z dnia 16.04.2014 r. przyjęto Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2013-2016 dla Gminy Stanisławów.

MIASTO SULEJÓWEK

Obowiązuje uchwała nr XXIII/185/2012 z dnia 23.03.2012 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obrębu geodezyjnego nr 47 w Sulejówku. Miasto posiada strategię zrównoważonego rozwoju lokalnego do 2015 r. (uchwała Nr 117/XXI/04 z dnia 12 marca 2004 r.).

Gminna ewidencja zabytków została uzgodniona z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w 2009 r.

III. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego w powiecie mińskim

Niniejszy program został opracowany w relacji do następujących dokumentów, obowiązujących w Powiecie Mińskim:

- 1) Uchwała Nr XVI/133/08 z dnia 3 września 2008 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Lokalnego Powiatu Mińskiego na lata 2008 – 2020.

Elementami wizji rozwoju powiatu mińskiego do roku 2020 są m.in. rozwój turystyki i rekreacji jako istotnego obszaru aktywności powiatu i poszczególnych gmin wchodzących w jego skład, a także rozwój oferty kulturalnej, w tym na obszarach wiejskich i turystyczne wykorzystanie dziedzictwa kulturowego.

Realizacji tych założeń służą m.in. zadania ujęte w ramach celu strategicznego nr 2 – poprawa warunków do inwestowania i rozwoju turystyki (cel operacyjny nr 2 – rozwój infrastruktury poprawiającej atrakcyjność turystyczną oraz cel operacyjny nr 3 – promocja oraz rozwój współpracy międzynarodowej), takie jak: współdziałanie przy budowie ścieżek rowerowych w miastach i na terenach wiejskich, oznakowanie szlaków turystycznych, wspieranie rozwoju noclegowej bazy turystycznej, współpraca przy eksponowaniu oferty turystycznej powiatu, wspieranie przekształcania małych tradycyjnych gospodarstw rolnych w gospodarstwa agroturystyczne, poprawa bazy stanowiącej podstawę funkcjonowania lokalnych muzeów i izb gromadzących zbiory, opracowywanie folderów i informatorów turystycznych, wspieranie udziału przedsiębiorstw i instytucji z terenu powiatu w targach i wystawach promocyjnych, organizacja regionalnych imprez kulturalnych, sportowych lub turystycznych.

Cel strategiczny nr 3 – poprawa jakości kapitału ludzkiego i społecznego w ramach celu operacyjnego nr 2 – rozwój kultury, sportu i aktywności społecznej mieszkańców zakłada m.in. podejmowanie działań na rzecz remontów obiektów dziedzictwa kulturowego wpisanych do rejestru zabytków, współpracę przy tworzeniu nowych instytucji kultury, tj. muzeów, izb pamięci, centrów kultury, rozwój masowych imprez kulturalnych, wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych.

- 2) „Powiatowy plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego”,
opracowany przez Wydział Zarządzania Kryzysowego i Spraw Obronnych
Starostwa Powiatowego w Mińsku Mazowieckim.

III. Krótka charakterystyka uwarunkowań geograficznych, gospodarczych i historycznych występujących na obszarze powiatu

Powiat miński położony jest w województwie mazowieckim. Graniczy z pięcioma powiatami: otwockim, garwolińskim, siedleckim, węgrowskim, wołomińskim oraz (na zachodzie) z miastem stołecznym Warszawa. Powiat obejmuje obszar 116 435 ha. W jego granicach znajdują się miasta: Mińsk Mazowiecki i Sulejówkę, gminy miejsko-wiejskie Halinów, Kałuszyn i Mrozy oraz gminy wiejskie: Ceglów, Dębe Wielkie, Dobrze, Jakubów, Latowicz, Mińsk Mazowiecki, Siennica, Stanisławów. Liczba ludności powiatu wynosi około 147 tys. osób.

Historia administracji powiatowej na Ziemi Mińskiej rozpoczęła się 16 stycznia 1816 roku od utworzenia obwodu stanisławowskiego obejmującego powiaty: stanisławowski i siennicki z siedzibą w Mińsku Mazowieckim. Wcześniej siedziba władz powiatowych dla terenu stanowiącego dzisiaj powiat miński znajdowała się w Czersku. W roku 1847 r. obwody zmieniono w powiaty.

Nazwa „powiat miński” pojawiła się wskutek zmian w strukturze administracyjnej, wprowadzonych na mocy carskiego ukazu w 1866 r. Funkcjonowała jednak zaledwie przez dwa lata, ponieważ w 1868 r. w celu odróżnienia Mińska polskiego od Mińska białoruskiego wprowadzono nazwę „powiat nowomiński”. Powiat obejmował miasta: Mińsk, Karczew, Siennica, Latowicz, Ceglów, Kałuszyn, Kołbiel i Stanisławów oraz gminy: Chróścice, Łaziska, Jakubów, Mińsk, Ładzyń, Dębe Wielkie, Czarna, Janów, Barcząca, Mienia, Siennica, Ruda, Duchnów, Glinianka, Otwock, Starawieś, Wielgolas, Dębe Małe, Iwowe, Kuflew, Łukówiec i Wiązowna. W II połowie XIX wieku Siennica, Latowicz, Ceglów i Stanisławów utraciły prawa miejskie w ramach represji stosowanych przez władze rosyjskie wobec ludności, która brała udział w powstaniach narodowych. Istotną przyczyną była również ich postępująca degradacja związana ze zmianami ekonomicznymi, jakie na obszarze powiatu spowodowała budowa linii kolejowej Berlin – Moskwa w latach 60-tych XIX wieku.

W czasie I wojny światowej zarządzeniem generała – gubernatora warszawskiego z dnia 22 marca 1916 r. połączono powiaty nowomiński i radzyński w jeden powiat miński. W 1916 roku zmieniono również nazwę miasta na Mińsk Mazowiecki. W okresie II Rzeczypospolitej siedzibą

Starostwa Powiatowego był murowany pałac przy placu J. Kilińskiego z 1853 r. wybudowany wg projektu architekta Henryka Marconiego. W dniu wybuchu II wojny światowej powiat składał się z miast: Mińsk Mazowiecki i Kałuszyn, gmin miejskich Mińsk i Kałuszyn oraz 14 gmin wiejskich: Ceglów, Chróścice (gminy te miały swoją siedzibę w Kałuszynie), Dębe - z siedzibą w Pustelniku, Glinianka, Iwowe, Jakubów, Jeruzal, Kołbiel, Kuflew - z siedzibą w Woli Rafałowskiej, Latowicz, Rudzienko – z siedzibą w Dobrem, Siennica, Stanisławów i Wielgolas.

Ten przedwojenny podział administracyjny przywrócono w 1945 roku. W 1954 r. nastąpiła likwidacja gmin. Utworzono nieco mniejsze jednostki administracyjne, noszące nazwę gromad. W skład powiatu mińskiego wchodziły 23 gromady: Ceglów, Dębe Wielkie, Dobre, Grodzisk, Groszki Nowe, Iwowe, Jakubów, Jeruzal, Kałuszyn, Kuflew, Latowicz, Ładzyń, Mińsk Mazowiecki, Mrozy, Pustelnik, Rudzienko k. Dobrego, Rudzienko k. Kołbieli, Siennica, Sołki, Stanisławów, Stojadła, Wielgolas i Wiśniew. Gminy przywrócono w 1973 r. W takim kształcie powiat miński przetrwał aż do likwidacji powiatowych jednostek administracyjnych w 1975 r. W 1990 r. utworzono rejonowe urzędy administracji państwowej. Urząd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim obejmował miasta Mińsk Mazowiecki i Kałuszyn oraz gminy Ceglów, Dębe Wielkie, Dobre, Jakubów, Kałuszyn, Kołbiel, Latowicz, Mińsk Mazowiecki, Mrozy, Poświętne, Siennicę, Stanisławów i Strachówka. Z dniem 1 stycznia 1999 r. w wyniku kolejnej reformy administracyjnej kraju na mapę Polski powrócił Powiat Miński z siedzibą w Mińsku Mazowieckim. Jego obszar tworzą, niezmiennie od prawie dwustu lat, gminy: Ceglów, Dobre, Dębe Wielkie, Jakubów, Kałuszyn (miejsko – wiejska), Latowicz, Mrozy, Siennica i Stanisławów. Ponadto w granicach powiatu znalazła się w 1999 r. gmina Halinów oraz miasta Sulejówek i Wesola. Wyłączono z niego natomiast gminy Kołbiel, Poświętne i Strachówka. W 2001 r. Halinów uzyskał prawa miejskie, a w 2002 r. miasto Wesola zostało wyłączone z granic powiatu, stając się dzielnicą m.st. Warszawy. W 2014 r. prawa miejskie uzyskała miejscowość Mrozy.

Powiat położony jest wzdłuż drogi międzynarodowej Berlin-Warszawa-Moskwa w bezpośrednim sąsiedztwie stolicy kraju. Przez teren powiatu przebiega magistrała kolejowa Paryż-Berlin-Warszawa-Moskwa. Sieć drogowa powiatu obejmuje ponad 1 600 km, w tym 492 km dróg to drogi powiatowe. Powiat ma dobrze rozwiniętą infrastrukturę komunalną (sieci wodociągowe, oczyszczalnie ścieków, sieci gazowe, elektroenergetyczne i telefoniczne), która stwarza możliwości dalszego rozwoju przemysłu, handlu, przetwórstwa, rzemiosła i budownictwa, także na terenach wiejskich. Strategicznymi celami rozwoju gospodarczego powiatu mińskiego są: rozwój sieci handlowo – usługowej, przetwórstwa rolno-spożywczego,

rozwój budownictwa przemysłowego i mieszkaniowego oraz rozwój bazy rekreacyjno-turystycznej i agroturystyki.

Obszar powiatu mińskiego położony jest w strefie recesji lądolodu środkowopolskiego rozciągającego się od podnóża Gór Świętokrzyskich do przedpola zlodowacenia bałtyckiego. Rzeźba terenu została ukształtowana przez stopniowo cofający się lodowiec zlodowacenia środkowopolskiego. Dominującym typem krajobrazu są równiny peryglacjalne. Powierzchnia obejmuje lekko falistą równinę urozmaiconą wzgórzami ostańcowymi związanymi z zasięgiem stadiału Warty. Granica zasięgu zaznaczana się strefą moren wznoszących się 190 – 200 m.n.p.m. Pas moren czołowych mimo późniejszej intensywnej denuncjacji (rozmywania) zachował wiele cech pierwotnej rzeźby polodowcowej. Dowodem tego są liczne wzniesienia w okolicach Kałuszyna, na przedpołu których osadzały się piaski i żwiry wolnolodowcowe (w okolicach miejscowości: Grodzisk, Mienia, Olszewice, Porzewnica, Szymony, Chrośła). Pasma pagórkowatych wydm widoczne jest szczególnie w okolicach Chmielewa, Huty Mińskiej, Podrudzia, Wólki Wiciejowskiej. W niższych położeniach zalegają średnie lub ciężkie gliny zwałowe. W okolicach Wólki Dłużewskiej na ukształtowanie terenu wyraźny wpływ ma sąsiedztwo doliny rzeki Świder. Świadczy o tym asymetria zboczy wzniesienia, które tworzy wał łączący się z ozem.

Na terenie powiatu mińskiego znajdują się obszary stanowiące dużą atrakcję turystyczną ze względu na swoje walory przyrodnicze, krajobrazowe i klimatyczne. Najcenniejsze części tych obszarów objęte są różnymi formami ochrony przyrody.

Na terenie powiatu znajduje się sieć obszarów chronionego krajobrazu o łącznej powierzchni ponad 31 tys. ha, na które składają się: Miński Obszar Chronionego Krajobrazu (obejmujący gminy: Ceglów, Dębe Wielkie, Jakubów, Kałuszyn, Mińsk Mazowiecki, Mrozy i Siennica); Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu (dolina rzeki Świder w granicach powiatu) oraz Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu (miasto Sulejówek oraz część gminy Halinów). Wschodnia i centralna część gminy Mrozy jest objęta na powierzchni ponad 6,7 tys. ha obszarem specjalnej ochrony ptaków Natura 200, Dyrektywa Ptasia, pod nazwą „Dolina Kostrzynia”. W granicach powiatu leży 10 rezerwatów przyrody oraz użytki ekologiczne (na terenie gminy Kałuszyn).

IV. Zabytki z terenu Powiatu Mińskiego wpisane do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

4.1. Zabytki nieruchome

Lp.	Gmina	Miejscowość	Nazwa obiektu	Nr rejestru	Data wpisu do rejestru
1.	Ceglów	Ceglów	Kościół rzym. – kat.	A-21/89	05.11.1957 r.
2.		Ceglów	Kościół mariawicki	A-304	29.12.1983 r.
3.		Kiczki Pierwsze	Kościół rzym. – kat.	A-148/645	05.04.1962 r.
4.		Kiczki Pierwsze	Młyn wodny	A-149/646	05.04.1962 r.
5.		Mienia	Szpital (obecnie DPS św. Józefa w Mieni)	A-12/50	16.06.1956 r.
6.		Mienia	Park przyszpitalny (obecnie DPS św. Józefa w Mieni)	A-101	19.05.1976 r.
7.	Dębe Wielkie	Dębe Wielkie	Kościół	A-306	29.12.1983 r.
8.		Dębe Wielkie	Park podworski	A-273	24.07.1980 r.
9.		Olesin	Zespół dworski	A-110	16.02.1967 r. 16.12.1976 r.
10.		Ruda	Pozostałość zespołu dworskiego (rządcówka i park)	A-154/651 (rządcówka) A-110 (park)	09.04.1962 r. 16.12.1976
11.	Dobre	Dobre	Kościół rzym. – kat.	A-391	30.03.1987 r.
12.		Kobylanka	Park dworski	A-452	03.12.1996 r.
13.		Makówiec Mały	Młyn wodny	A-285	02.10.1981 r.
14.		Nowa Wieś	Zespół dworski	A-300	05.09.1983 r.
15.		Ruda- Pniewnik (Piwki)	Zespół dworski	A-34/189	20.11.1959 r.
16.		Rudzienko	Zespół dworski	A-155/652	09.04.1962 r.
17.	Halinów	Długa Kościelna	Kruchta oraz drzewostan (pozostałość drewnianego kościoła)	A-1011/362	05.03.1962 r.

18.		Długa Kościelna	Mogiła powstańców	A-748	06.07.2007 r.
19.		Okuniew	Kościół i plebania	A-1070/148	08.12.1958 r.
20.		Okuniew	Kaplica cmentarna	A-1071/156	08.12.1958 r.
21.		Okuniew	Zespół dworski	A-1071A	07.04.1977 r.
22.		Okuniew	Cmentarz żydowski	A-1393	21.02.1991 r.
23.	Jakubów	Jakubów	Kościół	A-312	29.12.1983 r.
24.		Łaziska	Park dworski	A-267	17.05.1980 r.
25.	Kałużyn	Gołębiówka	Zespół dworski	A-417	08.01.1993 r.
26.		Kałużyn	Kościół	A-27/151	08.12.1958 r.
27.		Kałużyn	Plebania	A-313	29.12.1983 r.
28.		Kałużyn	Ratusz	A-176/721	05.05.1962 r.
29.		Kałużyn	Poczta	A-314	29.12.1983 r.
30.		Milew	Kaplica	A-315	29.12.1983 r.
31.		Sinołęka	Dwór I i spichlerz	A-161/655	09.04.1962 r.
32.		Sinołęka	Kaplica	A-160/654	09.04.1962 r.
33.		Sinołęka	Park	A-172/707	03.05.1962 r.
34.		Sinołęka	Dwór II	A-453	21.09.1996 r.
35.	Latowicz	Dębe Małe	Zespół pałacowy	A-262	04.07.1979 r.
36.		Latowicz	Kościół z rynkiem i pierzejami	A-254/1085	12.12.1974 r.
37.		Oleksianka	Park	A-376	16.07.1985r.
38.		Waliska	Park	A-270	24.07.1980 r.
39.		Wielgolas	Zespół pałacowy	A-35/190	20.11.1959 r.
40.	Gmina Mińsk Mazowiecki	Janów	Zespół dworski	A-331	30.12.1983 r.
41.		Stara Niedziałka	Zespół dworski	A-332	30.12.1983 r.

42.	Miasto Mińsk Mazowiecki	Mińsk Mazowiecki	Kościół p.w. Narodzenia NMP	A-23/128	09.06.1958 r.
43.			Kościół mariawicki	A-738	20.03.2007 r.
44.			Dawne Starostwo (obecnie Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Mińsku Mazowieckim)	A-42/223	19.11.1959 r.
45.			Pocztą	A-151/648	09.04.1962 r.
46.			Zespół pałacowo- parkowy	A-16/65	12.02.1957 r.
47.			Zespół WKU ul. Piękna 3	A-446	13.03.1996 r.
48.			Dom J. Huberta ul. Sosnkowskiego 4	A-410	19.06.1992 r.
49.			Budynek Komisji Edukacji Narodowej obecnie Oddział ZNP	A-776	03.12.2007r.
50.			Kamienica przy ul. Warszawskiej 161	A-779	07.01.2008r.
51.			Cmentarz żydowski	373-A	31.01.2005 r.
52.	Mrozy	Jeruzal	Zespół kościoła parafialnego	A-24/130	09.06.1958 r.
53.		Kuflew	Zespół dworski	A-333	30.12.1983 r.
54.		Rudka	Zespół sanatorium	A-334	30.12.1983 r.
55.		Rudka	Leżalnie, piwnice, łodownia, kotłownia, budynek ujęcia wody w Zespole Sanatorium Przeciwgruźliczego (obecnie SSZZOZ w Rudce)		
56.		Łukówiec	Dwór	A-66/359	05.03.1962 r.
57.	Siennica	Boża Wola	Zespół dworski	A-401	23.08.1991 r.
58.		Dłużew	Zespół dworski	A-384	25.02.1986 r.
59.		Grzebowilk	Zespół dworski	A-171/695	14.04.1962 r.
60.		Kąty	Zespół dworski, obecnie Dom Pomocy Społecznej w Kątach	A-419	14.04.1993 r.
61.		Pogorzelski	Zespół dworski	A-153/650	09.04.1962 r.

62.		Ptaki	Młyn wodny	A-284	02.10.1981 r.
63.		Siennica	Zespół klasztorny	A-25/133	20.06.1958 r.
64.		Siennica	Zespół klasztorny	A-459	14.02.1997 r.
65.		Starogród	Park	A-450	15.07.1996 r.
66.		Żaków	Dwór z aleją dojazdową	A-36/191	20.11.1959 r.
67.	Stanisławów	Stanisławów	Dawny zajazd wraz układem urbanistycznym	A-6/37	28.02.1955 r.
68.		Stanisławów	Kościół	A-22/127	09.06.1958 r.
69.		Stanisławów	park podworski	A-277	29.08.1980 r.
70.	Sulejówek	Sulejówek	Dworek – Siedziba ul. 11 Listopada 139	A-1299	05.06.1987 r.
71.		Sulejówek	Zespół willowy ul. Oleandrów 5	A-1348	29.04.1988 r.
72.		Sulejówek	Willa wraz z otoczeniem ul. Dworcowa 147	1208/09	21.10.2009

4.2. Zabytki ruchome

Zgodnie z definicją ustawową zabytkiem ruchomym jest rzecz ruchoma, jej część lub zespół rzeczy ruchomych, będąca dziełem człowieka lub związana z jego działalnością i stanowiąca świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową. Na terenie powiatu mińskiego do zabytków takich należą m.in. figury i kapliczki przydrożne, nagrobki na cmentarzach parafialnych, obrazy o tematyce sakralnej itp. Szczegółowa informacja na temat tej grupy zabytków znajduje się w krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków.

4.3. Obiekty pozostające w sferze zainteresowania konserwatora zabytków, włączone do gminnych ewidencji zabytków istniejących na terenie powiatu mińskiego (a tym samym stanowiące część ewidencji wojewódzkiej i krajowej).

Lp.	Gmina	Miejscowość	Nazwa obiektu	Uwagi
1.	Ceglów	Ceglów	Układ urbanistyczny (XIV-XIX w.)	
2.		Ceglów	Cmentarz parafii rzymskokatolickiej z poł. XIX w.	
3.		Ceglów	Cmentarz mariawicki z pocz. XX w.	
4.		Ceglów	Sierociniec (obecnie Parafialny Zespół Caritas) z pocz. XX w.	
5.		Ceglów	Dom drewniany (obecnie Gminna Biblioteka Publiczna)	
6.		Ceglów	Młyn motorowy ok. 1920	
7.		Ceglów	Pomnik Niepodległości z 1928 r.	
8.		Ceglów	Pomnik z 1964 r. upamiętniający mieszkańców pomordowanych w czasie II w. św.	
9.		Ceglów	Krzyż z lat 60. XX w. upamiętniający mieszkańców pomordowanych w czasie II w. św.	
10.		Kiczki Drugie	Dzwonnica i kostnica z zespołu kościoła z pocz. XX w.	
11.		Kiczki Drugie	Organistówka z zespołu kościoła z pocz. XIX/XX w. (obecnie Dom Parafialny)	
12.		Kiczki Drugie	Cmentarz parafialny z 1715 r. oraz kaplica z 1923 r.	
13.		Kiczki Pierwsze	Zespół dworski z przełomu XIX/XX w. (dwór i park)	
14.		Kiczki Pierwsze	Pomnik Niepodległości z 1928 r.	
15.		Mienia	Zabudowania gospodarcze dawnego zespołu szpitalnego (m.in. czworaki, cieleśnik, spichlerz)	
16.		Mienia	Kapliczka przydrożna z pocz. XX w.	
17.		Mienia	Pomnik (krzyże) poświęcony powstańcom 1831 i 1863 r. oraz żołnierzom wojny polsko – bolszewickiej w 1920 r.	

18.		Mienia	Pomnik partyzantów poległych w 1943 r.	
19.		Pełczanka	Cmentarz ewangelicki z lat 20. XX w.	
20.		Piasieczno	Kościół drewniany parafii mariawickiej z pocz. XX w.	
21.		Podciernie	Układ ruralistyczny miejscowości (XV-XVI)	
22.		Podciernie	Kapliczka przydrożna z 1895 r.	
23.		Podciernie	Pomnik z lat 50. XX w. poświęcony pamięci partyzantów poległych w czasie II w. św.	
24.		Podciernie	Kapliczka ceglana z pocz. XXw.	
25.		Posiadały	Wiatrak – koźlak (ruina) z pocz. XX w.	
26.		Posiadały	Kapliczka przydrożna z lat 30 XX w.	
27.		Skwarne	Kapliczka przydrożna z 1905 r.	
28.	Dębe Wielkie	Dębe Wielkie	Cmentarz parafialny	
29.		Dębe Wielkie	Krzyż poświęcony żołnierzom polskim poległym w czasie powstania listopadowego	
30.		Dębe Wielkie	Pomnik poległych żołnierzy Armii Radzieckiej	
31.		Aleksandrówka	Zespół dworsko - parkowy	
32.		Ostrów - Kania	Zespół dworsko - parkowy	
33.		Jędrzejnik	Krzyż	
34.		Ruda	Teren założenia dworskiego ze stawami	
35.	Gmina Kałuszyn	Kałuszyn	Wikarówka z lat 20.XX w.	
36.		Kałuszyn	Murowane budynki mieszkalne z pocz. XX w. nr 12, 17, 54, 59 przy ul. Warszawskiej	
37.		Kałuszyn	Strażnica pożarna z 1918 r.	
38.		Kałuszyn	Murowane budynki mieszkalne przy ul. Wojska Polskiego z lat 20. XX w. Nr 33, 41,	
39.		Kałuszyn	Dawna elektrownia z lat 20.XX w.	
40.		Kałuszyn	Garbarnia z lat 30. XX w.	

41.		Kałużyn	Pomnik przy Pl. Kilińskiego poświęcony „Bojownikom o niepodległość” z 1938 r.
42.	Miasto Mińsk Mazowiecki	Mińsk Mazowiecki	Elementy historycznego układu urbanistycznego (XV-XIX), szczególnie 3 dawne rynki
43.		Mińsk Mazowiecki	Zespół szpitalny z pocz. XX w. (obecnie Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Mińsku Maz.)
44.		Mińsk Mazowiecki	Zespół szkół przy ul. Pięknej (gmach główny z lat 30.XX w. oraz budynek internatu z 1903r.)
45.		Mińsk Mazowiecki	Pałacyk rodziny Łubieńskich z II poł. XIX w. (obecnie obiekt muzealny)
46.		Mińsk Mazowiecki	budynek szkolny z XIX w. (obecnie Salezjańskie Liceum Ogólnokształcące)
47.		Mińsk Mazowiecki	Zespół dawnych koszarów 7. Pułku Ułanów Lubelskich (obecnie obiekt Żandarmerii Wojskowej)
48.		Mińsk Mazowiecki	cmentarz żołnierzy radzieckich z 1944 r.
49.		Mińsk Mazowiecki	Budynek banku PKO BP z lat 50. XX w.
50.		Mińsk Mazowiecki	Pomnik Konstytucji 3.Maja
51.		Mińsk Mazowiecki	Budynek główny zespołu szkół przy ul. Budowlanej
52.		Mińsk Mazowiecki	Kapliczka przydrożna na terenie parku miejskiego (zbieg ulic: Kościelnej i Budowlanej)
53.		Mińsk Mazowiecki	Dom z pocz. XX w. (obecnie restauracja „Stylowa”)
54.		Mińsk Mazowiecki	Cmentarz parafialny z II poł. XVIII w. oraz 6 nagrobków z XIX i pocz. XX w.
55.		Mińsk Mazowiecki	Obiekt budownictwa kolejowego z przeł. XIX i XX w. (wiadukt)
56.	Gmina Mińsk Mazowiecki	Huta Mińska	Dom murowany (pałac) (wykorzystywany jako ośrodek sportów wodnych – aktualnie nieczynny)

			z II poł. XIX w.	
57.		Ignaców	Kościół murowany z przełomu XIX i XX w.	
58.		Ignaców	Dom dziecka z 1904 r. (obecnie ośrodek wychowawczy)	
59.		Ignaców	Cmentarz z pocz. XX w.	
60.		Janów	Zespół folwarczny (spichlerz murowany, gorzelnia)	
61.		Janów	Kapliczka przydrożna z 1935 r.	
62.		Marianka	Pawilon handlowy (budynek z lat 20.XX w.)	
63.		Stara Niedziałka	Budynek gospodarczy drewniany z pocz. XX w.	
64.		Stara Niedziałka	Wiatrak – koźlak z końca XIX w.	
65.		Stara Niedziałka	Kapliczka przydrożna z 1945 r.	
66.		Żuków	2 kapliczki przydrożne z I poł. XX w.	
67.		Podrudzie	Kapliczka przydrożna z 1906 r.	
68.		Królewiec	Kapliczka przydrożna z 1929 r.	
69.		Karolina	Kapliczka przydrożna z 1935 r.	
70.		Józefów	Kapliczka przydrożna z lat 30.XX w.	
71.		Grębiszew	Kapliczka przydrożna z lat 40.XX w.	
72.		Dłużka	Kapliczka przydrożna z 1945 r.	
73.		Brzózce	Kapliczka przydrożna z I poł. XX w.	
74.		Gliniak	Pomnik Rodziny Nałazków z 1968 r.	
75.		Arynów	Cmentarz ewangelicki z pocz. XX w.	
76.	Gmina Siennica	Bestwiny	Kapliczka ceglana 1915 r. (kubaturowa)	
77.		Dzielnik	Kapliczka ceglana lata 20. XX w. (kubaturowa)	
78.		Dzielnik	Dom młynarza (drewniany) 1890 r.	
79.		Gągolina	Kapliczka ceglana lata 20.XX w. (kubaturowa)	
80.		Grzebowilk	Cegielnia z lat 20.XX w.	

81.		Grzebowilk	Kapliczka ceglana z lat 20.XXw. (kubaturowa)	
82.		Kąty	Kaplica ceglana z 1938 r. (kubaturowa)	
83.		Krzywica	Kaplica ceglana z lat 30. XX w. (kubaturowa)	
84.		Łękawica	Kaplica ceglana z lat 30.XX w. (kubaturowa)	
85.		Łękawica	Pomnik upamiętniający mieszkańców rozstrzelanych w 1939 r.	
86.		Siennica	Pomnik w hołdzie Wolnej Szkole Polskiej z lat 1918-28	
87.		Siennica	Pomnik upamiętniający 480 – lecie miejscowości	
88.		Siennica	Zabytkowe nagrobki na cmentarzu parafialnym	
89.		Starogród	Kaplica murowana z 1903 r. (kubaturowa)	
90.		Starogród	Kapliczka przydrożna z 1948 r.	
91.		Starogród	Krzyż przydrożny z 1916 r.	
92.		Starogród	Zabytkowe nagrobki na cmentarzu parafialnym	
93.		Żaków	Kaplica drewniana z pocz.XX w.	
94.		Zglechów	Kaplica ceglana z lat 20.XX w.	
95.		Nowy Zglechów	Dwór drewniany z k.XIX w.	
96.		Nowy Zglechów	Figura przydrożna z 1852 r.	
97.		Swoboda	Kaplica ceglana z 1932 r. (kubaturowa)	
98.		Wólka Dłużewska	Leśna mogiła żołnierska z 1939 r.	
99.		Lasomin	Miejsce pamięci „Rodakom poległym w 1920 r.”	
100.		Pogorzel	Grób Nieznanego Żołnierza z lat 40.XX w.	
101.	Sulejówek	Sulejówek	Willa „Helin” z 1930 r. (obecnie Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli)	
102.		Sulejówek	Willa „Bzów” ok. 1920 r. (obecnie Przychodnia Zdrowia)	
103.		Sulejówek	Willa „Dewajtis” z 1920 r. (obecnie funkcja administracyjna – urząd miasta)	
104.		Sulejówek	Budynek dawnego kasyna z lat 50-tych XX w. (obecnie funkcja	

			usługowa)	
105.		Sulejówek	Willa „Ułanka” z lat 1929-1934 (obecnie biblioteka miejska)	
106.		Sulejówek	Układ urbanistyczny osady Cechówka	
107.		Sulejówek	Katolicki cmentarz komunalny w Sulejówku – Miłośnie.	

Ponadto w istniejących gminnych ewidencjach zabytków figuruje duża ilość stanowisk archeologicznych – to są wszystkie te, dla których wykonano karty AZP (Archeologiczne Zdjęcie Polski) oraz obiektów pozostających w zainteresowaniu konserwatora takich, jak domy mieszkalne drewniane i murowane z XIX i I poł. XX w. stanowiące własność prywatną. Istnieje również ok. 220 pomników przyrody w postaci zabytkowych drzew i grup drzew oraz głazów narzutowych.

4.4 Obiekty z terenu Powiatu, pozostające w sferze zainteresowań konserwatora zabytków, w stosunku do których nie sporządzono jeszcze gminnych ewidencji zabytków.

Poniższy wykaz powstał na podstawie planów zagospodarowania przestrzennego (dla części gmin) oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Lp.	Gmina	Miejscowość	Nazwa obiektu	Uwagi
1.	Dobre	Dobre	Historyczny układ urbanistyczny, wraz z cmentarzem parafialnym i szkołą.	
2.		Dobre	Dzwonnica kościelna	
3.		Czarnogłów	Kaplica	
4.		Młęcin	Pozostałości zespołu dworskiego	
5.		Pełkowizna	młyn	
6.		Makówiec	Pomnik Konstantego Laszczki	
7.		Makówiec	Pomnik powstańców 1831 r.	
8.		Wólka Młęcka	Kaplica	
9.	Halinów	Halinów	park	
10.		Długa Kościelna	park	
11.		Długa Kościelna	Cmentarz mariawicki	
12.		Długa kościelna	Cmentarz rzymskokatolicki	
13.		Okuniew	Cmentarz parafialny	
14.	Jakubów	Aleksandrów	2 kapliczki przydrożne murowane z k. XIX w.	
15.		Brzozówka	Kapliczka przydrożna murowana z lat 30.XX w.	
16.		Jędrzejów	Kaplica drewniana z poł. XX w. (kubaturowa)	
17.		Turek	Kaplica murowana z lat 20.XX w.(kubaturowa)	

18.		Wiśniew	Kościół murowany parafii mariawickiej z 1906 r.	
19.		Wiśniew	Plebania drewniana z 1906 r.	
20.		Wiśniew	Cmentarz rzymsko-katolicki z poł. XIX w.	
21.		Wiśniew	Cmentarz mariawicki z pocz. XX w.	
22.		Jakubów	Cmentarz rzymsko-katolicki z pocz. XX w.	
23.		Wola Polska	Młyn wodny z 1924 r. (drewniany)	
24.	Latowicz	Latowicz	Budynek apteki	
25.		Latowicz	Strażnica OSP murowana z 1932 r. oraz świetlica OSP murowana z pocz. XX w.	
26.		Latowicz	Młyn murowany z lat 30. XX w.	
27.		Latowicz	Wiatrak koźlak z 1839 r. (przeniesiony z gminy Parysów w 1937 r.)	
28.		Budy Wielgoleskie	Kapliczka murowana z 2. poł. XIX w.	
29.		Chyżyny	Kapliczka murowana z lat 20. XX w.	
30.		Kamionka	Kościół drewniany parafii mariawickiej z pocz. XX w.	
31.		Kamionka	Kaplica murowana z I poł. XIX w.	
32.		Oleksianka	Kapliczka murowana z końca XIX w.	
33.		Oleksianka	Kapliczka drewniana z końca XIX w.	
34.		Stawek	Kuźnia drewniana z pocz. XX w.	
35.		Wielgolas	Kapliczka murowana z lat 30. XX w.	
36.		Wężyczyn	Kapliczka z I poł. XIX w.	
37.		Wymysle	Kapliczka murowana z II poł. XIX w.	
38.	Mrozy	Jeruzal	Rynek wraz z pierzejami (dawny układ urbanistyczny)	
39.		Jeruzal	Cmentarz parafialny	
40.		Kuflew	Cmentarz parafialny	
41.		Mrozy	Zespół dworca kolejowego	

42.		Mrozy	cmentarz parafialny	
43.	Stanisławów	Stanisławów	Cmentarz parafii rzymskokatolickiej	
44.		Stanisławów	Pozostałości cmentarza żydowskiego	
45.		Pustelnik	Kościół parafii rzymskokatolickiej wraz z plebanią	
46.		Łęka	Młyn	
47.		Zawiesiuchy	Dwór	
48.		Szymankowszczyzna	dawny czworak	

Zapisy dokumentów planistycznych i strategicznych funkcjonujących w gminach powiatu mińskiego odnoszą się ponadto do kilkuset innych obiektów pozostających w sferze zainteresowania konserwatora, takich jak drewniane domy mieszkalne i stanowiska archeologiczne.

V. Analiza szans i zagrożeń „Programu opieki nad zabytkami dla powiatu mińskiego na lata 2014-2018”

a. Mocne strony (+):

- atrakcyjne położenie powiatu pod względem krajobrazowym,
- duża ilość cennych historycznie i architektonicznie obiektów zabytkowych,
- duża ilość obszarów chronionego krajobrazu,
- dobra sieć komunikacyjna,
- dobrze rozwinięta infrastruktura.

2. Słabe strony (-):

- brak gminnych i miejskich programów opieki nad zabytkami (tylko gmina Stanisławów posiada opracowany program),
- brak gminnej ewidencji zabytków w gminach i miastach: Dobrze, Halinów, Jakubów, Latowicz, Mrozy, Stanisławów,
- niski stopień świadomości społecznej w zakresie należytego dbania o obiekty zabytkowe,
- zły stan techniczny wielu obiektów,
- brak wyznaczonych szlaków turystycznych,
- brak odpowiedniego zaplecza turystycznego (zbyt mała liczba obiektów noclegowych itp.)

3. Szanse:

- wzrost wiedzy o korzyściach gospodarczych (rozwój usług turystycznych i agroturystycznych) w gminach i miastach powiatu mińskiego,
- uwzględnienie potrzeb ochrony zabytków w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin,

- rozwój agroturystyki,
- rozwój turystyki weekendowej,
- budowa ścieżek rowerowych, opracowanie szlaków turystycznych.

4. Zagrożenia:

- samowolne działania na zabytkach bez uzgodnień konserwatorskich,
- brak środków finansowych na odnowę obszarów i obiektów zabytkowych,
- brak koordynacji działań z właścicielami obiektów, gminami i innymi podmiotami działającymi w sferze ochrony zabytków,
- brak działań w celu pozyskania dodatkowych środków na ochronę zabytków.

VI. Cele i zadania programu opieki nad zabytkami powiatu mińskiego na lata 2014- 2018

1. Priorytetowym celem Programu opieki nad zabytkami w powiecie mińskim jest

UTRWALANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO
W CELU BUDOWANIA TOŻSAMOŚCI REGIONALNEJ, ROZWOJU GOSPODARCZEGO
ORAZ PROMOCJI TURYSTYCZNEJ POWIATU MIŃSKIEGO

2. Cele operacyjne i podejmowane w ich ramach działania.

Działania podejmowane w ramach wymienionych niżej celów służą zarówno bezpośredniej poprawie stanu zabytków, położonych na terenie powiatu mińskiego (dotyczy to remontu obiektów, których właścicielem jest Powiat Miński), jak i pośrednio wzmocnieniu potencjału gospodarczego otoczenia zabytków (np. zakłada się stymulowanie ruchu turystycznego poprzez działania promocyjne), co powinno przełożyć się na korzyści ekonomiczne pozwalające ich właścicielom zadbać o należyty stan tych obiektów.

1) zachowanie materialnej spuścizny historycznej powiatu.

Lp.	Działanie	Podmioty uprawnione do realizacji	Podmioty współdziałające	Źródła finansowania	Planowany termin
1	Działania na rzecz zabezpieczenia stanu zabytków, których właścicielem jest powiat miński	Powiat Miński	DPS św. Józefa w Mieni; Maz. Wojew. Kons. Zabytków	Budżet Powiatu Mińskiego, środki zewnętrzne krajowe i unijne	2014-2018

2	Umieszczanie na zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków znaków informujących o tym, że zabytek podlega ochronie.	Powiat Miński	Uzgodnienie: Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków	Budżet Powiatu Mińskiego	działanie ciągle
3	Udzielanie wsparcia finansowego właścicielom zabytków na podstawie uchwały Rady Powiatu Mińskiego w sprawie zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.	Powiat Miński	Właściciele obiektów.	Budżet Powiatu Mińskiego (do wysokości środków finansowych zabezpieczonych w budżecie w danym roku)	2014-2018
4	Podejmowanie działań w celu pozyskiwania środków zewnętrznych na remonty i rewaloryzację obiektów, których właścicielem jest Powiat Miński.	Powiat Miński	Jednostki organizacyjne Powiatu, zlokalizowane w obiektach, będących jego własnością.	Budżet Powiatu Mińskiego (wkłady własne)	2014-2018

2) Określanie i utrwalanie zasobów dziedzictwa kulturowego w świadomości mieszkańców

Lp.	Działanie	Podmioty uprawnione do realizacji	Podmioty współdziałające	Źródła finansowania	Planowany termin
1.	Ustanawianie społecznych opiekunów zabytków w Powiecie Mińskim	Powiat Miński	Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków	Budżet Powiatu Mińskiego	2014-2018
2.	Publikacja materiałów popularyzujących ochronę zabytków - publikacje własne Starostwa Powiatowego w Mińsku Mazowieckim - finansowanie lub dofinansowanie innych publikacji o tematyce związanej z zabytkami (albumy, pocztówki, przewodniki, materiały multimedialne, itp.), w tym w ramach otwartych	Powiat Miński	Organizacje pozarządowe, inne podmioty, Mazowiecki Konserwator Zabytków, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego Regionalny	Budżet powiatu, środki zewnętrzne (unijne i krajowe); środki organizacji pozarządowych (w ramach otwartych	2014-2018

	konkursów ofert dla organizacji pozarządowych i innych podmiotów na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.		Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Warszawie	konkursów ofert)	
3.	Organizacja konkursów, wystaw i prezentacji, np. otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych i innych podmiotów na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.	Powiat Miński	Urzędy miast i gmin z terenu powiatu, właściciele zabytków, organizacje pozarządowe, inne podmioty	Budżet Powiatu Mińskiego, Środki zewnętrzne unijne i krajowe,	2014-2018
4.	Uwzględnienie problematyki ochrony i popularyzacji zabytków podczas kolejnej edycji Powiatowego Forum Kultury w 2015 roku.	Powiat Miński	Urzędy gmin i miast z terenu Powiatu Mińskiego, właściciele zabytków, Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków, itp.	Budżet Powiatu Mińskiego	2015

3) Promocja dziedzictwa kulturowego Powiatu Mińskiego

Lp.	Działanie	Podmioty uprawnione do realizacji	Podmioty współdziałające	Źródła finansowania	Planowany termin
1.	Udział Starostwa Powiatowego w Mińsku Mazowieckim oraz podległych mu jednostek w targach i wystawach zewnętrznych	Powiat Miński	Organizatorzy imprez, organizacje pozarządowe, itp.	Budżet Powiatu Mińskiego	2014-2018
2.	Dystrybucja publikacji na temat dziedzictwa kulturowego regionu.	Powiat Miński	Jednostki organizacyjne Powiatu, organizacje pozarządowe	Budżet Powiatu Mińskiego	2014-2018

4) Podejmowanie współpracy z właścicielami zabytków (edukacja, zapobieganie występowaniu sytuacji konfliktowych związanych z korzystaniem z obiektów zabytkowych).

Lp.	Działanie	Podmioty uprawnione do realizacji	Podmioty współdziałające	Źródła finansowania	Planowany termin
1.	Promocja akcji znakowania zabytków, uświadamianie właścicielom obiektów potrzeby umieszczenia znaku ochronnego na zabytku.	Starostwo	Gminy, właściciele zabytków	Budżet powiatu mińskiego	2015-2016
2.	Kampanie edukacyjne, dystrybucja informacji i aktualności dotyczących ochrony zabytków za pomocą odpowiedniego działu na stronie internetowej Powiatu Mińskiego.	Powiat Miński	Gminy, właściciele zabytków	Budżet powiatu mińskiego	działanie ciągłe

VII. Instrumenty realizacji oraz monitoring programu

1. Zakłada się, że zadania określone w Programie będą wykonywane za pomocą następujących instrumentów:
 - prawnych – uwzględnianie zapisów niniejszego dokumentu przy tworzeniu prawa miejscowego i dokumentów strategicznych powiatu mińskiego,
 - finansowych – środki budżetu powiatu, środki partnerów w ramach poszczególnych zadań, pozyskane środki zewnętrzne (krajowe oraz unijne),
 - koordynacji – uwzględnienie uwarunkowań innych projektów i programów dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego, współpraca z gminami z terenu powiatu mińskiego i właścicielami zabytków w zakresie ochrony zabytków,
 - społecznych – działania edukacyjne i promocyjne,
 - kontrolnych – monitoring stanu zachowania dziedzictwa kulturowego.
2. Zarząd Powiatu Mińskiego przedłoży Radzie Powiatu Mińskiego sprawozdanie częściowe w 2016 r. oraz sprawozdanie końcowe w 2018 r.